МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

ISSN 3083-6557 print

НАУКОВІ ПРАЦІ МАУП

Випуск 3 (50), 2025

Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції
“Ризики продовольчої безпеки в умовах невизначеності: аналітика, управління, прогнозування, фінансово-маркетингові інструменти мінімізації”

м. Київ, МАУП, 23 грудня 2025 р.

Київ
2025

Ю. В. Лесик, А. А. Телендій
Бюджетно-фінансове забезпечення політики продовольчої безпеки держави в умовах невизначеності *144*

О. Л. Донченко, А. А. Телендій
Фінансові механізми мінімізації ризиків продовольчої безпеки в державному управлінні в умовах невизначеності *147*

М. М. Брендак, А. А. Телендій
Прогнозування продовольчих ризиків як інструмент стратегічного публічного управління в умовах невизначеності *150*

І. М. Капеліста
Роль державної політики у забезпеченні продовольчої безпеки на засадах сталого розвитку *153*

О. О. Мухін
Публічноприватне партнерство у розвитку нерухомості як інструмент мінімізації ризиків продовольчої безпеки *155*

М. А. Андрєєв
Соціальна інвестиційна політика як механізм відновлення людського капіталу та підвищення продуктивності економіки в Україні *157*

Є. Я. Черняк
Чорноморська зернова ініціатива: можливості та обмеження міжнародного забезпечення продовольчої безпеки в умовах війни *159*

О. П. Денега
Аналіз ризиків та фінансово-маркетингові інструменти забезпечення продовольчої безпеки в умовах невизначеності *162*

Т. М. Купріянова, Н. В. Макарчук, В. М. Мирончук
Вплив способів зберігання на тривалість періоду спокою мікробульб різних сортів картоплі *164*

О. П. Пікіч, О. В. Вишневська
Економічна ефективність комплексного застосування агротехнічних заходів у технології вирощування насіннєвої картоплі *166*

О. В. Вишневська, І. В. Левківський
Економічна ефективність виробництва насіннєвої картоплі за використання рістрегуляторів рослин *169*

Н. В. Писаренко, М. М. Фурдига, Н. А. Захарчук, Т. М. Олійник
Селекційний потенціал картоплі як стратегічний ресурс продовольчої безпеки в умовах воєнного стану та кліматичних змін *171*

Н. М. Маньковський
Ризик-орієнтоване управління продовольчою безпекою територіальних громад в умовах невизначеності *174*

О. П. ДЕНЕГА
д-р юрид. наук, проф. МАУП
orcid 0009-0003-4038-1258

АНАЛІЗ РИЗИКІВ ТА ФІНАНСОВО-МАРКЕТИНГОВІ ІНСТРУМЕНТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

Вступ. Продовольча безпека як стан захищеності спільноти від загрози голоду є основою економічної стабільності та національної безпеки держави [1, с. 215]. Сучасні глобальні виклики (кліматичні зміни, геополітична нестабільність, порушення логістичних ланцюгів) формують новий, високоінтегрований спектр ризиків, що потребують комплексного аналізу та інноваційних підходів до управління [2, с. 7]. Мета дослідження — систематизувати ключові ризики продовольчої безпеки України та обґрунтувати механізми їх мінімізації через фінансово-маркетингові інструменти.

Основні ризики продовольчої безпеки. У контексті невизначеності ризики можна класифікувати за такими групами:

1. Виробничі: деградація ґрунтів, дефіцит водних ресурсів, екстремальні погодні явища, спричинені зміною клімату [3, с. 84–85].

2. Економіко-логістичі: волатильність світових цін на продовольство та енергоносії, порушення постачання насіння, добрив, палива, зниження платоспроможного попиту населення.

3. Інституційні: неефективність системи державного регулювання, недостатній рівень диверсифікації агровиробництва та експорту.

Як зазначають експерти, найбільш критичним є не окремий ризик, а їх каскадний ефект та взаємопосилення [4].

Фінансово-маркетингові інструменти мінімізації ризиків. Для протидії ідентифікованим загрозам пропонується комплекс інструментів:

Фінансове хеджування: використання товарних ф'ючерсів та опціонів на аграрних біржах (наприклад, CME Group) дозволяє виробникам фіксувати майбутні ціни реалізації, захищаючись від несприятливих коливань ринку [5, с. 33].

Агрострахування: впровадження індексного страхування (на основі даних про температуру, опади) швидко та прозоро компенсує втрати від погодних аномалій, сприяючи фінансовій стійкості господарств [6].

Маркетингова диверсифікація: розвиток брендів української продукції з доданною вартістю ("прямий ланцюг постачання", e-commerce) для виходу на нові ринки та зменшення залежності від сировинного експорту. Цифрові маркетингові платформи можуть ефективно зв'язувати виробників із споживачами [7].

Державно-приватне партнерство (ДПП): створення фондів гарантування та сприяння "зеленим" агрокредитам стимулює інвестиції у сталі та ресурсоефективні технології.

Висновки. Управління ризиками продовольчої безпеки в умовах невизначеності вимагає переходу від реактивного до проактивного підходу. Найбільш ефективним є поєднання аналітики великих даних для прогнозування, державної політики сприяння та приватних фінансово-маркетингових інструментів (хеджування, страхування, диджитал-маркетинг). Реалізація запропонованого комплексу заходів сприятиме не лиwnie зменшенню вразливості, а й перетворенню агросектору на більш стійку та додаткову вартість генеруючу ланку економіки.

Джерела

1. Про основні засади та вимоги до продовольчої безпеки та якості харчових продуктів: Закон України від 05 лип. 2018 р. № 2464-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 38. Ст. 263. С. 215–225.
2. FAO, IFAD, UNICEF, WFP and WHO. The State of Food Security and Nutrition in the World 2023. *Urbanization, agrifood systems transformation and healthy diets across the rural–urban continuum*. Rome: FAO, 2023. 316 p. DOI: https://doi.org/10.4060/cc3017en.
3. *Мельник О. В.* Вплив зміни клімату на продовольчу безпеку: світові тенденції та виклики для України. *Економіка України*. 2022. № 9. С. 80–95.
4. Global Report on Food Crises 2024. *Food Security Information Network* (FSIN). Rome, 2024. URL: https://www.fsinplatform.org/global-report-food-crises-2024 (дата звернення: 25.10.2024).
5. *Коваленко І. В.* Фінансові інструменти управління ціновими ризиками в агробізнесі. *Фінанси України*. 2021. № 4. С. 30–45.
6. *Мацюк В. В., Шевченко А. М.* Агрострахування як інструмент мінімізації ризиків сільськогосподарського виробництва. *Економіка АПК*. 2023. № 2. С. 54–62.
7. *Шаповал В. М.* Цифровізація маркетингу в умовах трансформації агропродовольчих систем. *Інноваційна економіка*. 2023. № 1–2. С. 113–119.